

Giải pháp tiếp tục phát triển nội dung số về thể thao của Ban Thể thao, Đài Truyền hình Việt Nam

ThS. QUANG ANH

Đài Truyền hình Việt Nam; Email:loquanganhbanthethaovtv@gmail.com

Tóm tắt: Xã hội càng phát triển, công nghệ thông tin càng tiến bộ thì truyền hình truyền thống ngày càng mất dần vị trí độc tôn so với các phương tiện thông tin truyền thông khác. Bối cảnh hiện nay, công chúng không chỉ tiếp nhận thông tin bằng hình ảnh, âm thanh mà còn có xu hướng tiếp cận đa loại hình truyền thông và đa phương thức truyền thông. Trước những thách thức đó, đòi hỏi Ban Thể thao, Đài Truyền hình Việt Nam (VTV) bên cạnh những lợi thế, thế mạnh cần đề ra nhiều phương hướng, giải pháp, chiến lược phát triển, đổi mới theo hướng □chuyển đổi số toàn diện□nhằm thích ứng trong tình hình mới, đáp ứng nhu cầu tiếp cận thông tin của công chúng, từng bước khẳng định thương hiệu.

Từ khóa: nội dung số, Ban Thể thao, Đài Truyền hình Việt Nam, nền tảng số.

Theo báo cáo của Trung tâm Báo chí và Truyền hình quốc tế ICFJ, tính đến năm 2019 hầu hết các khu vực trên thế giới có sự gia tăng về số lượng các tòa soạn lai (hybrid newsrooms), là các tòa soạn kết hợp giữa mô hình truyền thống và mô hình kỹ thuật số. Tỷ lệ tòa soạn xuất bản trên nền tảng website chiếm gần 50%. Riêng khu vực Đông Nam Á gần như hoàn toàn bị chi phối bởi các trang web tin tức, ở đây báo in chỉ chiếm 14%, truyền hình 9% và phát thanh 6%. Báo cáo của ICFJ cũng cho thấy các tòa soạn trên thế giới đang sử dụng nhiều dạng thức mới để phân phối nội dung với phương tiện truyền thông xã hội chiếm ưu thế. Trong đó, Facebook, Twitter, YouTube là các MXH được ứng dụng nhiều nhất (tương ứng tới 90%, 73%, 60% các phòng tin sử dụng)⁽¹⁾.

1. Các nền tảng số sản xuất, đăng tải thông tin về thể thao của Ban Thể thao, Đài Truyền hình Việt Nam hiện nay

Hiện nay, nội dung sản xuất và phát sóng, đăng tải của Ban Thể thao, Đài Truyền hình Việt Nam được thực hiện, thể hiện trên trang Báo điện tử Thể thao VTV và một số nền tảng khác như: Fanpage Facebook □Thể Thao VTV□ có tên <https://www.facebook.com/banthethaovtv/>; ứng dụng □VTV Sports□thuộc VTV Go; trên kênh Youtube có tên, □Thể Thao VTV□ địa chỉ https://www.youtube.com/channel/UCrI4iNMPZ2vT_G-TqRO6yrw; trên kênh TikTok:<https://www.tiktok.com/@thethaovtvofficial>.

Nội dung trên Báo điện tử Thể thao VTV, là trang thông tin chính thức của Ban Thể thao □VTV. Trang web bắt đầu xây dựng hệ thống vào 10/2013 và chính thức hoạt động vào 1/2014 hiện đang phát hành dưới địa chỉ www.thethao.vtv.vn và chủ yếu đưa tin chính thống về các hoạt động, các vấn đề thể thao trong và ngoài nước. Các video được đăng tải trên trang Thể thao VTV có đến 95% là đăng tải lại từ các chương trình truyền hình, 5% là được các phóng viên khai thác lại từ Internet. Các phóng viên trong ban biên tập của trang Thể thao VTV không tự sản xuất video. Nội dung các đề tài được đăng tải trên trang Thể thao VTV hoàn toàn là các khía cạnh xung quanh lĩnh vực thể thao trong và ngoài nước.

Nội dung của Fanpage chính thức của Ban Thể thao VTV nhằm giới thiệu các chương trình thể thao của VTV. Tuy nhiên những tin tức, phóng sự mà trên fanpage đăng tải gần như đều là lấy lại các sản phẩm đã phát sóng trên truyền hình mà không có sự chỉnh sửa điều chỉnh để phù hợp cho nền tảng số.

VTV Sports là ứng dụng xem của VTV những sự kiện, giải đấu thể thao hấp dẫn trong và ngoài nước, đây là tiện ích phát triển nội dung thể thao dựa trên nền tảng của VTGo dành cho những người hâm mộ. Có một điểm nổi bật trên ứng dụng VTV Sports chính là có bản tin dành riêng cho nền tảng số là bản tin VTV Sports News 12h và VTV Sports News 20h. 2 bản tin trên có thời lượng khoảng 5 phút. Phần nội dung trong bản tin đã có xu hướng đổi mới về cách

thức thể hiện. Hầu hết đều là những sản phẩm không được phát sóng trên truyền hình và tiêu chí chung là vui vẻ giải trí. Không đặt nặng vấn đề về khuôn hình, chất lượng hình ảnh, lời bình có phong cách vui vẻ.

Kênh Youtube và Tiktok thuộc quyền sở hữu của Ban Thể thao cũng tương tự như trên các nền tảng khác, vẫn là đăng tải lại các video đã phát sóng và không có sản phẩm chuyên biệt dành riêng cho nền tảng. Kênh Youtube của Ban Thể thao đặc biệt nổi lên trong thời điểm Việt Nam là nước chủ nhà đăng cai SEA Games 31 và tại đây tường thuật các môn thi đấu nên nhận được sự quan tâm rất lớn của khán giả. Tuy nhiên, vì vấn đề bản quyền nên phần lớn các sự kiện khác đều không thể khai thác được trên nền tảng này.

2. Chiến lược phát triển nền tảng số của Ban Thể thao, Đài Truyền hình Việt Nam

- Chiến lược sản xuất nội dung

Sản xuất nội dung của Ban Thể thao, Đài Truyền hình Việt Nam được thực hiện theo nguyên tắc, quy định nhất định, theo chiến lược phát triển chung trên nền tảng số về các mặt:

Về phong cách: Sản xuất số có phong cách linh hoạt hơn, chủ đề, nội dung, hình thức thể hiện có chút phóng khoáng.

Về thời lượng: Đây là sự khác biệt lớn nhất. Sản xuất truyền hình tuân thủ theo khung phát sóng của chương trình. Sản xuất số thì có thời lượng ngắn, phù hợp để độc giả thuận tiện lựa chọn và xem.

Ngoài ra phong cách sản xuất số nên theo hướng mở. Để người xem có thể đưa ra thêm các nhận định, bình luận của mình, tạo sự tương tác.

Trên nền tảng số có thể đưa ra 2 yếu tố nội dung nhận được sự quan tâm của độc giả là tin bài dạng text và hình ảnh, tin bài dạng Vod

- Chiến lược thu hút khán giả, độc giả và khai thác bản quyền tin tức thể thao trên nền tảng số

Ban sản xuất các Chương trình thể thao của VTV luôn quan tâm đến các sản phẩm nội dung số của mình sẽ thu hút được bao nhiêu view, bao nhiêu comment bình luận. Vì đó chính là thứ phản ánh rõ ràng nhất sự quan tâm của độc giả tới sản phẩm của mình. Ngoài ra đây còn là yếu tố nói lên vấn đề khai thác đã thực sự chất lượng hoặc đúng trọng tâm hay chưa, có đúng với sự quan tâm của khán giả đương thời hay không.

- Hoạt động nâng cao năng lực của đội ngũ phóng viên, biên tập viên (BTV)

Các phóng viên, BTV cần được cung cấp những thiết bị, máy móc phù hợp giúp gia tăng khả năng chiến đấu của mình khi tham dự các sự kiện. Điều quan trọng nhất là Ban Thể thao - VTV cần giúp đội ngũ của mình làm quen với môi trường sản xuất nội dung số vì cơ hội và vấp còn khá ít. Ngoài ra cần có sự định hướng cụ thể từ các nhà quản lý để giúp những người sản xuất nội dung số hiểu được thị hiếu của khán giả và hướng đi cụ thể để tìm ra những phương án phù hợp nhất.

3. Một số giải pháp tiếp tục phát triển nội dung trên nền tảng số của Ban Thể thao, Đài Truyền hình Việt Nam

Một là, tận dụng xu hướng nền tảng số sản xuất các chương trình thể thao. Nền tảng số đang ngày càng phát triển mạnh: gần 1 tỷ người sử dụng Facebook, 2 tỷ video được xem mỗi ngày trên Youtube. Những con số đó cho thấy sức mạnh lan truyền mạnh mẽ trên các phương tiện nền tảng số. Với khả năng liên kết mạnh mẽ, nền tảng số đã, đang và sẽ góp phần quảng bá thông tin từ báo chí và truyền hình, nâng cao hiệu quả tuyên truyền trên báo chí và truyền hình. Ban Thể thao có thể thành lập một đội ngũ chuyên biệt chỉ sản xuất nội dung cho nền tảng số. Có thể không cần số lượng quá đông nhưng đội ngũ này có thể đi cùng các ekip sản xuất cho truyền hình truyền thống nhưng khi đến hiện trường có thể có phương thức, cách thức tác nghiệp khác phù hợp cho các nền tảng số. Điều này sẽ tạo được sự khác biệt về phong cách và cả nội dung.

Hai là, tận dụng tính năng Live trên nền tảng số. Đây là kiểu hình thức phát sóng trực tiếp phổ biến nhất hiện nay, một vài nền tảng hỗ trợ livestream có thể kể đến như: Facebook, Youtube, TikTok hay như Ban Thể thao - VTV có thể tận dụng việc livestream trên cả ứng dụng trên thiết bị di động và Website.

Ba là, đẩy mạnh khai thác kho dữ liệu sẵn có. Ban Thể thao có hệ thống kho dữ liệu khổng lồ và phần lớn đã được số hoá và tải lên Server chung của toàn đơn vị. Nếu khai thác có hiệu quả, Ban Thể thao - VTV sẽ tạo được ấn tượng tốt trong mắt người hâm mộ và tạo thiện cảm rất lớn. Và với những hình ảnh độc quyền như vậy sẽ kéo khán giả tới gần hơn với các kênh truyền hình truyền thống.

Bốn là, sử dụng tối đa các công cụ đo lường và phân tích. Chúng ta không còn lẩn lăm với những tòa soạn hiện đại với đầy màn hình gắn trên tường, cập nhật thông tin từ những kênh báo chí uy tín, hoặc các số liệu theo dõi lượng truy cập nội dung bằng các biểu đồ chi tiết. Nhưng như vậy chưa đủ. Giờ đây cần phải sử dụng những công cụ đo được những tin bài nào trên báo điện tử đang hoạt động hiệu quả hoặc không hiệu quả, những mục tin (category) nào được độc giả chú ý nhiều (ví dụ sử dụng công nghệ Chartbeat), đường đi của độc giả, cách thức họ tương tác với những thông tin nhất định, từ đó biết được họ quan tâm đến những chủ đề gì và cần sản xuất thông tin như thế nào.

Năm là, ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI). AI đã và đang được sử dụng rất nhiều trong hoạt động báo chí, từ việc phát hiện tin nóng, thẩm định thông tin, tương tác với độc giả, kiểm duyệt comment, sản xuất video, cho đến viết tin bài tự động.

Sáu là, thu thập dữ liệu từ người dùng. Thu thập dữ liệu độc giả sẽ giúp các cơ quan báo chí xác định rõ đối tượng độc giả của mình, từ đó mở ra các cơ hội để cải thiện chất lượng nội dung, trải nghiệm người dùng, đồng thời tạo ra những phân khúc hấp dẫn các công ty quảng cáo.

Bảy là, đổi mới quy trình, cách thức sản xuất; quản trị rủi ro trong sản xuất nội dung cho nền tảng số; đào tạo bồi dưỡng phóng viên, biên tập viên

Để hỗ trợ trong quá trình chuyển đổi số Ban Thể thao - VTV cần phối hợp với các cơ quan chức năng để nghiên cứu, xây dựng hướng dẫn cụ thể về chuyển đổi số. Cần tiếp tục làm việc với các doanh nghiệp công nghệ cung cấp nền tảng và những giải pháp công nghệ ứng dụng vào chuyển đổi số của các đơn vị trong ngành báo chí, truyền hình. Tổ chức các hội thảo, chia sẻ thông tin cho các đồng chí lãnh đạo, quản lý, phóng viên, biên tập viên cơ quan báo chí, truyền hình để nâng cao hiểu rõ hơn về chuyển đổi số và sẵn sàng tham gia vào quá trình này. Trong đó, cần xây dựng chiến lược riêng nhằm: Cải thiện giá trị kinh doanh từ công nghệ mới; Cải thiện giá trị xã hội thông qua các nội dung thể thao với công nghệ thông tin; Xây dựng chiến lược sản xuất nội dung theo hướng hiện đại...

Những nguy cơ dẫn đến rủi ro cho bản tin cần được "đóng khung" nhận diện từ sớm và chuẩn bị

một kịch bản xử lý tức thời nếu khủng hoảng xảy ra. Kịch bản này tuy không hiện hữu trước mặt các thành viên của êkíp, nhưng về căn bản họ đều nhận rõ 4 thang nhận diện nguy cơ: đỏ, cam, vàng, xanh. Theo đó, việc và xử lý khá nhanh chóng, phù hợp với đòi hỏi của làm live một bản tin thể thao.

Đào tạo liên tục cho các phóng viên, từ phóng viên kỳ cựu đến những người mới được tuyển vào làm, để họ hiểu rõ về truyền thông xã hội và có thể theo kịp tốc độ thay đổi của ngành công nghiệp truyền thông. Chú trọng đầu tư, phát triển chương trình đào nhân viên của Ban Thể thao - VTV vững về chuyên môn, tinh thông về đạo đức nghề nghiệp. Đặc biệt các môn học về kỹ năng tác nghiệp thực tế và đạo đức nghề nghiệp cần phải được coi trọng

Tám là, đổi mới, tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo, lãnh đạo trong sản xuất nội dung các chương trình thể thao. Đối với lãnh đạo Ban Thể thao - VTV cần tăng cường công tác quản lý, hướng tới mục đích nâng cao hiệu quả sản xuất nội dung cả về hình ảnh, âm thanh, bài viết, bình luận. Tuy nhiên cần tăng cường hơn nữa các phương thức tạo sự tương tác với công chúng, góp phần thu hút công chúng phản hồi, đối thoại và chia sẻ với Ban Thể thao - VTV. Điều đó đòi hỏi lãnh đạo Ban Thể thao - VTV cần phải có hệ thống quản lý nội dung trên nền tảng số, phát triển nội dung chủ đạo và đầu tư có chiều sâu vào những xu hướng chính, thu hút sự quan tâm của nhiều thành viên cộng đồng mạng quan tâm chia sẻ. Bên cạnh đó, cần tăng cường đầu tư phát triển đội ngũ phóng viên, biên tập viên chuyên nghiệp về khai thác, xử lý nội dung chương trình thể thao trên nền tảng số, phát huy giá trị thực của nội dung chương trình thể thao trên nền tảng số, làm tăng giá trị nguồn tin khi được lan tỏa trên cộng đồng mạng. Bên cạnh đó, đội ngũ phóng viên, biên tập viên cần nâng cao hơn nữa đạo đức, trách nhiệm xã hội, tăng cường khai thác, sử dụng nội dung chương trình thể thao trên nền tảng số, định hướng thông tin trên nền tảng số, phản hồi những bình luận lệch lạc của độc giả./

(1) Bùi Thị Vân Anh, Hà Đình Dũng (2019), *Vai trò của công nghệ đối với báo chí - truyền thông trong kỷ nguyên chuyển đổi số*, đăng trên Tạp chí Thông tin & Truyền thông, <https://ictvietnam.vn/>